

لطفا بدون لباس به این صحنه نروید!

[ad_1]

مروری بر تاریخچه‌ی 166 ساله‌ی اکسپوهای جهانی نشان می‌دهد، آنچه بر بستر اقتصاد و فن‌آوری، بازیگر اصلی و قدرت‌بخش نهایی در این آوردگاه بزرگ بین‌المللی است، بیشک، فعالیت‌ها و نمایه‌های فرهنگی - هنری است.

چه در اکسپوهای جهانی - مانند اکسپو 2010 شانگهای و اکسپو 2015 میلان - که جمهوری اسلامی ایران در آن حضور داشته، چه در اکسپوهای بین‌المللی تخصصی - مانند اکسپو 2012 یونسو - که جمهوری اسلامی ایران در آن غایب بود و البته در دوره‌ی بعدی آن، یعنی اکسپو 2017 آستانه (قزاقستان) حاضر خواهد بود، «فرهنگ» و «هنر» همواره یک بُعد اصلی این رویداد عظیم را به خود اختصاص داده است.

از سازه‌های نمایشگاه که در واقع بزرگ‌ترین نمایشگاه معماری است، تا چیدمان، اجزا و ارایه‌های پایون‌های مختلف ملل متفاوت از پنج قاره جهان، تا امکانات رفاهی، سرگرمی و دانش‌افزایی تعبیه شده توسط میزبان و در نهایت نیز آنچه که در قالب هنر محیطی، برای تحت تاثیر قرار دادن خیل مخاطب میلیونی در نظر گرفته می‌شود، همه و همه به هنرهای تجسمی، هنرهای نمایشی، هنر موسیقی و مولتی‌مدیا بسیار وابسته‌اند.

در اکسپو شانگهای، کشور میزبان یک مرکز فرهنگی هنری علاوه بر جایگاه‌های در نظر گرفته شده در بخش‌های مربوط به قاره‌ها در نظر گرفته بود که در نوع خود و از نظر امکانات استفاده از محصولات و رویدادهای هنری زنده و ضبط شده، در سطح جهانی بی‌نظیر بود. ساختمان مرکز فرهنگی اکسپو (Expo Culture Center) یک سازه بود با کلی امکانات فرهنگی هنری. سازه‌ی توجه‌برانگیز بیضی‌شکل، دربرگیرنده‌ی سالن 18 هزار نفری بود که برگزاری مراسم افتتاحیه و اختتامیه‌ی نمایشگاه در آن تعبیه شده بود. همچنین کشورهای درخواست کننده، برنامه‌های هنری و کنسرت‌های موسیقی بزرگ خود را هم در این مکان می‌توانستند برگزار کنند. همچنین سالن‌های سینمای فعال، رستوران‌ها و کافه‌های متعدد، نمایشگاه‌های متنوع آثار هنری، راهرو

چشم‌اندازی که کل فضای نمایشگاه را در ارتفاعی بلند در دیدرس داشت و دیگر امکانات جانبی، از دیگر بخش‌ها و جذابیت‌های این ساختمان عظیم بود.

یکی دیگر از جنبه‌های پررنگ در نمایشگاه اکسپو شانگهای، سالن‌های بزرگ مربوط به مضمون Theme نمایشگاه بود. در این سالن‌های عظیم که بعضاً کارخانه‌های متروکه بودند که با حفظ ساختار بازسازی شده بودند، هنر مفهومی، انیمیشن و چیدمان نقش پررنگی ایفا می‌کرد.

در اکسپو 2012 یونسو گالری خیابان‌مانند، (EXPO Digital Gallery , EDG) به نوعی نقش ستون فقرات نمایشگاه را - بویژه برای پائوین‌های بین‌المللی کشورها - داشت. گالری دیجیتال در واقع «شاهراه محوری» بود؛ درست مثل سایت اکسپو میلان و خیابان زندگی.

دیگر بخش مهم نمایشگاه در یونسو، میدان اکسپو (EXPO Plaza) بود که بیشتر برنامه‌های فرهنگی - هنری در آن اجرا می‌شد و البته برنامه‌های سنتی کره‌ی‌اش با لباس‌ها و موسیقی محلی، معمولاً با استقبال چشمگیری مواجه می‌شد. در سالن Tent Theater هم که جزو معدود بخش‌های داخلی نمایشگاه بود که باید برای بازدید از آن بلیت تهیه می‌شد، گروهی از هنرمندان مطرح کره برنامه‌ای یکساعته را برای مخاطبان تدارک دیده بودند. این بخش نمایشگاه مشتریان پروپا قرص خاص خود را داشت که گاه تا یک ساعت برای دیدن برنامه‌های آن در صف منتظر می‌ماندند.

برنامه‌های هنری در اکسپو یونسو نیز به دو صورت رسمی و غیررسمی اجرا می‌شدند. حالت غیررسمی آن برنامه‌های هنری و تفریحی متعددی بود که در جای جای فضای نمایشگاه یا در برابر پائوین‌های خاص، توسط دو یا چند هنرمند موسیقی، تئاتر یا ورزشکار حرکات آکروباتیک اجرا می‌شد. این برنامه‌ها یا توسط دانشجویان علاقه‌مند کره‌یی ترتیب می‌یافتند، یا توسط گروه‌های هنری و نمایشی که به واسطه کشورهای شرکت‌کننده در نمایشگاه حضور یافته بودند و جزو برنامه‌های الزامی یا ترجیحی‌شان بود که بازدیدکنندگان از نمایشگاه را سرگرم کنند. مخاطبان کره‌یی هم که هیچ فرصتی را برای کمی سرگرمی یا لحظاتی شادی از دست نمی‌دادند، علاوه بر توجه به جذابیت‌های مولتی‌مدیایی، به این برنامه‌ها نیز توجه ویژه‌ای نشان می‌دادند و به راحتی متعجب و مشغوف می‌شدند.

نوع دوم برنامه‌ها هم برنامه‌های رسمی از پیش طراحی‌شده در

جایگاه‌های مخصوص بود که علاوه بر اعلام مداوم از بلندگوهای نمایشگاه، از طریق تبلیغات محیطی و رسانه‌یی نیز تبلیغ می‌شدند. یکی از فضاهای اصلی اجرای این برنامه‌ها، جایگاه موسیقی بود که در یک منتهی‌الیه سایت نمایشگاه در مسیری که برای پهلو گرفتن قایق‌های بزرگ تعبیه شده بود، اجرا می‌شد و از جمله، اجرای موسیقی پاپ در آن رونق بیشتری داشت. البته در اکسپو شانگهای علاوه بر سالن 18 هزار نفری سرپوشیده، در هر محوطه مربوط به یکی از قاره‌ها، یک جایگاه موسیقی طراحی شده بود که تازه علاوه بر جایگاه‌های ایجاد شده توسط کشورها بود.

در اکسپو 2015 میلان نیز دست‌اندرکاران فعلی و البته آن زمان حضور ایران در این رویداد جهانی در دل اروپا نیز به عینه دیدند که فعالیت‌های روزانه هنری چه سهم قابل توجهی از جذب مخاطب را در طول 6 ماه برگزار به خود اختصاص داده بود. سایت اکسپو میلان هم طوری طراحی شده بود که پل‌ها در دو طرف یک خیابان یا گذرگاه اصلی قرار گرفته بودند. علاوه بر اجرای برنامه‌های هنری در پل‌ها و کشورهای کشورها و نیز سالن‌های مجزای تعبیه شده برای این منظور، برنامه‌های هنری محیطی که در این گذرگاه، توسط هنرمندان کشورهای مختلف اجرا می‌شد، از جاذبه‌های چشمگیر روزهای همیشه پررونق و پر رفت و آمد نمایشگاه بود. یکی از برنامه‌های هنری که در نشریه‌های معتبر ایتالیایی نیز بازتاب ویژه داشت، اتفاقاً برنامه‌ی عروسک‌های غول‌پیکر گروه نمایشی ایران بود. پس از آن، برنامه‌ی نقالی با لباس‌های سنتی و نیز رقص محلی ایرانی نیز بسیار مورد توجه بازدیدکنندگان قرار گرفته بود.

درواقع می‌توان گفت، هنرهای نمایشی کمتر متکی به کلام و با استفاده از موسیقی‌های بومی و محلی، در هر دو گونه اکسپو جامع جهانی و تخصصی بین‌المللی، به‌گواه دست‌کم آنچه در شانگهای 2010، یونسو 2012 و میلان 2015 تجربه شد، نقشی حیاتی در کارکرد حضور کشورها در این آوردگاه جهانی ایفا می‌کند.

درواقع می‌توان گفت، نمایشگاه طولانی‌مدت اکسپو، یک بازار پر رنگ و لعاب است که هر کشوری (در اکسپوهای جامع حدود 200 کشور و در اکسپوهای تخصصی بیش از 100 کشور) تلاش می‌کنند خیل میلیونی بازدیدکنندگان را در روزهای متمادی از 90 تا 180 روزه، به‌سمت حجره (پل‌ها) خود بکشند. در این میان، اجرا و ارائه‌ی برنامه‌ها و دستاوردهای هنری، با توجه به ویژگی‌های فطرت بشری، نقش غیر قابل انکار و بسیار مؤثری را ایفا می‌کند.

حال خبرهایی شنیده میشود، مبنی بر این که ایران در اکسپو تخصصی بین‌المللی آستانه 2017 که از میانه‌ی خردادماه آغاز خواهد شد، تصمیم دارد با حذف برنامه‌های هنری از پیش طراحی شده - با توجیه صرفه‌جویی در مخارج - حضور یابد. این مثل آن است که شما بر یک صحنه‌ی همایش عمومی بخواهید بدون لباس مناسب حاضر شوید و بالطبع، خواستن این که برنامه‌ها و طرح‌های فرهنگی هنری حتما باید برای حضور مؤثر و موفق ایران در این آوردگاه جهانی لحاظ شود، مانند این است که بگوییم، لطفا بدون لباس بر این صحنه‌ی بسیار در معرض مشاهده، حاضر نشوید!

ایسنا - علیرضا بهرامی؛ مؤلف کتاب «دنیای شیشه‌ای» (نخستین مرجع فارسی‌زبان درباره‌ی تاریخچه و نحوه‌ی برگزاری اکسپوها که اخیرا نسخه‌های آن در موزه‌ی اکسپو و کتابخانه‌ی تخصصی BIE ثبت شد)

انتهای پیام

ad_2]]

Source link